

Hälso- och sjukvårdsnämnden

20-03-24

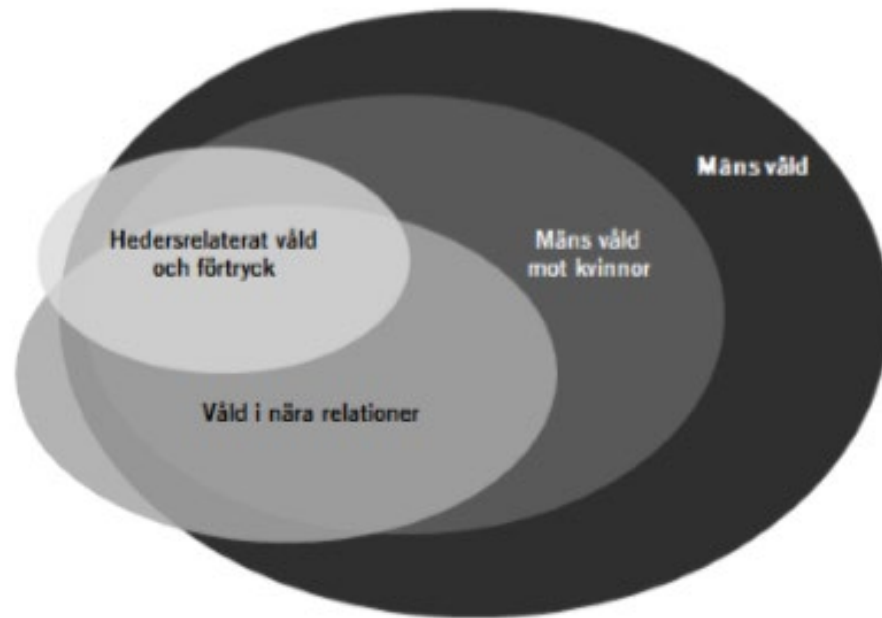
VÅLD I NÄRA RELATION

ANTALET
INKOMNA
ÄRENDEN I
VÄRMLAND
2016-2019

KÄLLA:
POLISEN I
VÄRMLAND

Figur 2.1 De olika problemområdenas inbördes relation och hur de berör varandra

Figuren visar att mäns våld mot kvinnor inrymmer större delen av våldet som sker i nära relationer liksom hedersrelaterat våld och förtryck

Större delen av det våld som sker i nära relationer utövas av män mot kvinnor

Figuren visar också att mäns våld mot kvinnor är en del av det våld som män utövar i en rad olika sammanhang, inklusive det män riktar mot andra män i offentliga miljöer.

Nationell strategi

(Strategin innehåller också insatser mot våld i samkönade relationer, arbete mot hedersrelaterat våld, prostitution och människohandel för sexuella ändamål och åtgärder för att motarbeta destruktiv maskulinitet)

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026

Mål: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet

Delmål:

- Ett utökad och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Jämställdhetspolitiska delmål

De jämställdhetspolitiska delmålen

- > Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande
- > Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet
- > Delmål 3: Jämställd utbildning
- > Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- > Delmål 5: Jämställd hälsa
- > Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Om heder i den nationella strategin

- Våld mot kvinnor och flickor i nära relationer kan vara extrema yttringar av närståendes normer kring heder.
- Kontroll av kvinnor och flickor sträcker sig från begränsningar i vardagen i fråga om klädsel, umgänge och fysisk rörelsefrihet till styrning av val beträffande utbildning, jobb, äktenskap och skilsmässa.

- Även unga män kan bli gifta mot sin vilja. Hbtq-personer kan betraktas som hotande mot familjens heder och utsättas för liknande kontroll, påtryckningar och våld.
- Flera män och kvinnor kan vara involverade i att planera, besluta, sanktionera och utöva hedersrelaterat våld och förtryck..

Regional strategi - Ett jämställt Värmland 2018–2027

Mål: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet

Delmål:

- Öka synliggörande av mäns våld mot kvinnor
- Stärkt förebyggande arbete mot våld i nära relationer, inkl. insatser för ändrade maskulinitetsnormer och våldskultur
- Ökad samverkan mellan myndigheter, så att respektive myndighets utredning blir så professionell och rättssäker som möjligt för alla
- Förbättrad upptäckt och starkare skydd och stöd (adekvat stöd och behandling för våldsutsatta och våldsutövare)

Handlingsplan 2018–2021 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i Värmland

- I Värmland finns ett myndighetsgemensamt nätverk mot våld i nära relationer vilket utgör plattformen för den regionala handlingsplanen. Även civilsamhället och näringslivet finns med i arbetet att genomföra handlingsplanen
- Utgångspunkten för handlingsplanen är den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Ett syfte bör vara att förbättra insatser till enskilda barn och vuxna.

Hedersrelaterat våld och förtryck: definition enligt regeringens skrivelse 2007/08:39

”När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld. Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas fler förövare av båda könen och att offren kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. Det kan också innebära att våldet sanktioneras av familjen”

- inte få ha relationer/vänkskapsrelationer med det motsatta könet, person med annan etnisk bakgrund eller tillhörande en annan religion
- inte själv få välja studier efter grundskolan
- tvingas kontrollera och bestraffa vad ens mamma, syster eller andra kvinnliga släktingar gör
- inte få gifta sig med vem man vill / tvingas gifta sig som barn
- bli betraktad som familjens och släktens stora skam om reglerna bryts, bli utfrysad ur familjegemenskapen
- bli hotad, utsatt för våld eller utsatt för sexuella övergrepp, riskera att bli mördad
- bli uppmanad att begå självmord
- tvingas lämna sin familj

Regeringen har beslutat om ett flertal satsningar för att motverka mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Totalt rör det sig om satsningar på drygt 300 miljoner kronor under 2020.

Förstärkt arbete för att motverka mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel

Länsstyrelserna får fortsatt uppdrag att stödja genomförandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel. Medlen, 110 miljoner kronor, ska bland annat gå till att utveckla verksamheten med regionala kommun- och myndighetsgemensamma resurscentra till stöd för barn och vuxna som är utsatta, eller riskerar att utsättas, för hedersrelaterat våld och förtryck.

Uppdraget

”Länsstyrelserna ska på några platser i landet stödja utvecklingen av regionala, kommun- och myndighetsgemensamma resurscentra för barn och vuxna som är utsatta, eller riskerar att utsättas för, våld av närstående, i synnerhet hedersrelaterat våld och förtryck. Sådan verksamhet kan innebära samlokalisering av socialtjänst, hälso- och sjukvård samt polis med flerspråkig kompetens för att underlätta stöd och skydd, inklusive för personer som medverkar i brottsutredningar.”

**Följande länsstyrelser har fått uppdraget att samarbeta med
Länsstyrelsen Stockholm och Länsstyrelsen Östergötland i projekt**

Tillsammans för barn och vuxna

Resurscentra mot hedersrelaterat våld och
förtryck i
Gävleborgs, Kronobergs, Norrbottens och Västra
Götalands län

Pantea Tavakoli, nationell projektledare och Evalena Djerf, utvecklingsledare, nationella
samordningen
2020-02-20

Dialogprocess

- Länsstyrelsen Värmland vill påbörja en dialogprocess kring eventuellt behov av resurscentra.
- Information kommer att samlas in via resursteam och andra nätverk.
- En kartläggning behövs för att se behovet – olika problematik i olika kommuner

Varför behöver vi mer kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck?

- För att inte råka skada våra patienter eller öka hotbilden genom vårt agerande
- För att kunna ge hjälp på bästa sätt och hänvisa rätt
- För att kunna ge relevant information och kunskap
- För att stärka och upprätthålla hälso- och sjukvårdens förtroende

På vilket sätt kommer vi i vården i kontakt med detta?

- Undersökningar av barn på BVC / vårdcentral
- Patienter som söker för sexuellt relaterade besvär
- Patienter som söker för "vanliga åkommor" (urinvägsbesvär, buksmärta, psykisk ohälsa etc)
- Patienter som söker för "oskuldskontroll", vill bli könsstympade
- Patienter som inte vågar söka vård pga sekretesskäl
- Sjukdomar till följd av släktskap (kusingifte)

När skall man ha hedersförtryck i åtanke?

- Tecken på att personen inte får ha egen integritet, tillåts inte samtala i enrum
- Den unge vill inte berätta vissa saker
- Buksmärta, urinvägsbesvär, menstruationsbesvär, psykiska problem hos kvinna eller barn särskilt om de uppkommit efter en utlandsresa eller avvikande könsutseende hos spädbarn
- När det är viktigt att läkare/tolk som deltar i mötet måste vara av samma kön
- När hela släkten är med vid besöket
- Oro inför resa till föräldrars hemland. Risk för könsstympning, tvångsgifte?

STÖDTELEFONEN

Är du yrkesverksam
eller arbetar ideellt
och behöver råd och
vägledning i
ärenden?

Ring 010-223 57 60.

Hedersrelaterat våld ingår i regionens utbildningsinsatser om våld i nära relation

- **Individbaserat** – en gärningsman
- **Brottet fördömt** – närstående dömer, liten eller ingen lojalitet mot gärningsmannen
- **Oplanerat** – ovanligt med planering
- **Ånger?** – gärningsmannen känner ofta ånger
- **Kollektivbaserat** – flera gärningsmän
- **Brottet sanktionerat** - stor lojalitet mot gärningsmännen, kollektivets intressen står över individens intresse
- **Planerat** - brottet kan planeras i flera år
- **Ånger?** Gärningen ger respekt i gruppen och förövarna beskyddas av kollektivet
- Hedersrelaterat våld utmärker sig genom sitt kollektiva uttryck. Kännetecknande för våldet är att det inte utövas av en enskild man mot en enskild kvinna i en parrelation, att det grävsta våldet i regel är välplanerat och att både kvinnor och män kan utsättas.

Vad händer inom området hedersrelaterat våld och förtryck inom Region Värmland?

- Länsstyrelsen Östergötland har haft uppdrag från regeringen att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck sedan år 2005.
Ger kunskap om **vad hedersrelaterat våld innebär**. Se hedersfortryck.se
- Sex regioner, Värmland, Örebro, Jönköping, Sörmland, Östergötland och Blekinge har kommit överens om att tillsammans med Amphi Produktion AB utforma ett gemensamt utbildningsprogram gällande hedersrelaterat våld
- Utbildningen som skall finnas på respektive regions intranät är till för att personalen skall veta **hur man hanterar frågan praktiskt** när den uppkommer inom hälso-och sjukvården

”The aim is to make it harder for people to do something wrong and easier for them to do it right”

Eileen Munro, 2011

**Tack för er
uppmärksamhet!**

**Carin Jonsson,
utvecklingsledare**